

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра міжнародної інформації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

«___» _____ 20__ року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄВРОПЕЙСЬКІ КОМУНІКАЦІЇ

для студентів

напряму підготовки **0302** **Міжнародні відносини**

спеціальності **8.03020401** – **Міжнародна інформація**

КИЇВ – 2013

Розробник: к.політ.н., доцент **Піпченко Наталія Олександрівна**

Обговорено та рекомендовано до видання Науково-методичною радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від « ____ » _____ 20__ року № ____

Голова науково-методичної ради _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ року

© Н.О. Піпченко, 2013 рік

© _____, 201_ рік

© _____, 201_ рік

ВСТУП

Навчальна дисципліна «*Європейські комунікації*» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» з *напрямку підготовки – 0302 міжнародні відносини, спеціальності - 8.03020401 – міжнародна інформація.*

Предметом навчальної дисципліни є 1) геополітичні концепції міжнародного та інформаційного розвитку Європи; 2) сучасні програми інформаційного розвитку ЄС; 3) теоретичні засади європейської публічної діяльності; 4) внутрішньоінституціональні комунікації Європейського Союзу; 5) зовнішньоінституціональні комунікації європейського союзу; 6) особливості комунікаційної політики ЄС; 7) комунікаційна політика Ради Європи, ОБСЄ та НАТО.

Місце дисципліни в системі підготовки фахівців у сфері міжнародної інформації та її **зв'язок з іншими дисциплінами**: навчальна дисципліна «Європейські комунікації» є однією із ключових складових комплексної підготовки магістрів спеціальності «Міжнародна інформація». Навчальна дисципліна «Європейські комунікації» викладається після засвоєння студентами таких дисциплін як «Моделювання та прогнозування в міжнародних відносинах», «Інформаційні ресурси державної ідентичності», «Репутаційний менеджмент у міжнародних відносинах».

Дисципліна складається з *двох змістових модулів.*

Перший присвячений вивченню концептуальних та методологічних засад інформаційного розвитку ЄС, аналізу теоретичних засад формування європейської публічної діяльності, з'ясуванню механізмів функціонування європейської інформаційної політики, особливостям здійснення внутрішньо- та зовнішньоінституціональної комунікації в рамках Європейського Союзу.

Другий – безпосередньо механізмам реалізації європейської комунікаційної політики всередині ЄС та за його межами, інформаційно-комунікаційним проектам ЄС, розробленим для України, а також комунікаційній політиці Ради Європи, ОБСЄ та НАТО.

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета дисципліни – ознайомити студентів із теорією та практикою регіонального співробітництва у сфері інформації та комунікації як складової європейської політики розширення та сусідства, зовнішньополітичної діяльності європейських міжурядових організацій та участі України у процесах європейської інтеграції.

1.2. Основним завданням вивчення дисципліни є набуття студентами необхідних методичних та методологічних знань і практичних навичок здійснення інформаційно-аналітичної діяльності у галузі міжнародних відносин.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- практику реалізації інформаційної політики на європейському та національному рівнях;
- практику досліджень інформаційної складової в економічній, безпековій, зовнішньополітичній та правовій діяльності;
- засади формування європейської публічної діяльності;
- механізми реалізації європейської комунікаційної політики;
- особливості здійснення внутрішньоінституціональної комунікації в рамках Європейського Союзу;
- особливості здійснення зовнішньоінституціональної комунікації в рамках Європейського Союзу;
- основні характеристики інформаційно-комунікаційних проектів ЄС щодо України;
- зміст та практику інформаційної політики України в рамках ЄС;
- принципи комунікаційної політики Ради Європи, ОБСЄ та НАТО.

вміти:

- підготувати інформаційно-аналітичні документи щодо відносин з Європейським Союзом;
- проводити інформаційний пошук, аналіз змісту документів та аналітико-синтетичну обробку інформації, формувати підсумковий документ;
- формувати стратегію інформаційно-комунікаційної політики України щодо ЄС;
- проводити інформаційно-роз'яснювальні кампанії щодо відносин України та ЄС;
- організувати роботу веб-сайтів органів самоврядування, державних органів влади та органів влади на місцях у сфері комунікації;
- здійснювати моніторинг зворотного зв'язку з громадянами та вчасно реагувати на їхні запити;
- взаємодіяти з урядами європейських країн у сфері комунікації.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин/ 3 кредити ECTS. Зокрема: *лекції – 34 год., семінарські заняття – 17 год., самостійна робота – 57 год.*

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит.

3. Засоби діагностики успішності навчання та методи оцінювання

3.1 *Знання та розуміння* студентів оцінюється за допомогою: тематичних досліджень, підготовки аналітичних документів, групової роботи, опитування у різних формах.

3.2. *Когнітивні навички (навички мислення)* оцінюються через: аналіз, кейси, оцінювання усіх частин окремих модулів, включаючи самостійну роботу.

3.3 *Практичні навички* студентів оцінюються за допомогою: проектної практичної роботи; написання практичної роботи, рольових ігор, аналізу ситуацій роботи установ ЄС та інших європейських інституцій, порівняльного аналізу їх комунікаційної політики.

3.4 *Контроль знань* здійснюється за модульно-рейтинговою системою, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема *оцінювання теоретичної підготовки (20%)* включає: презентацію (20%), глибинність методології у репрезентованому дослідженні (20%), здійсненність та узгодженість пропозицій (20%), ступінь оригінальності (20%) та визначення методологічних проблем теми, ситуації (20%) та *оцінювання практичної підготовки (80%)* включає: якісну цілісність спостереження (25%), здатність оцінити проблему (25%), ідентифікація шляхів та методологія вирішення проблеми, яка виникла чи може виникнути (25%), окреслення шляхів вирішення специфічних (неординарних) проблем (25%). Курс складається з двох змістових модулів.

Контроль якості вищої освіти, засоби діагностики та методи оцінювання детально зазначені у «Положенні про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» та відповідно у робочій програмі навчальної дисципліни.

4. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Європа в міжнародних відносинах XXI століття: АСПЕКТ ІНФОРМАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

ТЕМА 1. ГЕОПОЛІТИЧНЕ МАЙБУТНЄ ЄВРОПИ: КОНЦЕПЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ (7 год.)

Геополітичні концепції міжнародного та інформаційного розвитку Європи. Глобальні тенденції розвитку Європи: порівняльний аналіз версій 2020, 2025 років. Основні положення програми дій європейської концепції інноваційного та інформаційного розвитку «Європа-2020».

ТЕМА 2. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА (9 год.)

Інформаційна парадигма європейського розвитку: теорії, моделі, правові засади. Сучасні програми інформаційного розвитку ЄС. Основні положення програми дій європейської концепції інноваційного та інформаційного розвит-

ку «Європа-2020». Порівняльний аналіз національних програм країн ЄС у галузі інформації та комунікації.

ТЕМА 3. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (12 год.)

Поняття публічна діяльність. Концептуально - теоретичні дослідження європейської публічної діяльності. Європейська публічна діяльність: суть, функції, види комунікації. Модель внутрішньої та зовнішньої комунікації країн-членів ЄС.

ТЕМА 4. ВНУТРІШНЬОІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ (10 год.)

Етапи інституційної реформи ЄС. Структура інституціональних органів ЄС. Інформаційні служби Європарламенту. Інформаційні служби Ради ЄС. Інформаційні служби Європейської Комісії. Інформаційно-комунікаційні проекти установ Європейського Союзу, підготовленні для європейських громадян. Європейські аналітичні центри.

ТЕМА 5. ЗОВНІШНЬОІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ (14 год.)

Етапи формування спільної зовнішньої політики ЄС. Європейські інституції, задіяні в процесі розробки й реалізації СЗППБ ЄС. Діяльність Європейської служби зовнішніх справ. Інформаційно-комунікаційні проекти Представництва Європейського Союзу в країні перебування.

Змістовий модуль 2. ЄВРОПЕЙСЬКА КОМУНІКАЦІЙНА ПОЛІТИКА

ТЕМА 6. ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС (11 год.)

Поняття комунікаційна політика Основні напрями сучасної комунікаційної політики Європейського Союзу. Комунікаційні програми ЄС. Інформаційна та комунікаційна стратегія ЄС: принципи комунікаційної стратегії Білої книги та європейська політика комунікації Зеленої книги. Комунікаційні кампанії ЄС в мас-медіа різних регіонів світу.

ТЕМА 7. РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС: ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ АСПЕКТ (11 год.)

Діяльність Комітету регіонів ЄС. Діяльність організацій «Європейський інструмент сусідства і партнерства» (ENPI) та «Інструмент перед вступної допомоги» (IPA). Пріоритетні сфери роботи організацій. Програми в рамках Європейського інструменту сусідства і партнерства. Інформаційно-комунікаційний аспект внутрішньої регіональної політики ЄС. Спеціальні проекти реалізації інформаційно-комунікаційних завдань ЄС. Інформаційно-комунікаційне регіональне співробітництво ЄС.

ТЕМА 8. РЕГІОНАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ПРОЕКТИ ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ (14 год.)

Типи регіональних інформаційно-комунікативних проектів ЄС. Проект «Опитування громадської думки і дослідження». Проект «Вікно в Європу». Програма «UA-Kiev». Регіональні комунікаційні проекти Представництва ЄС в Україні. Пріоритетні канали комунікації про ЄС та його регіональні проекти для українців.

ТЕМА 9. КОМУНІКАЦІЙНА ПОЛІТИКА РАДИ ЄВРОПИ, ОБСЄ ТА НАТО (12 год.)

Діяльність міжнародних організацій Європи у сфері інформації і комунікації (2009-2013 рр.). Діяльність Ради Європи в галузі інформації і комунікації: аналіз програм департаменту медіа і нових комунікацій (2009-2013 рр.). Діяльність міжнародних регіональних організацій у системі європейської інформаційної безпеки (ОБСЄ). Сучасна стратегія комунікаційної політики НАТО (2010-2013 рр.).

ТЕМА 10. ЄВРОПЕЙСЬКІ МАС-МЕДІА (5 год.)

Структура європейської мас-медійної сфери. Саморегулювання діяльності мас-медіа в Європі. Діяльність французького медіаконгломерату «Vivendi SA». Діяльність видавничого концерну ФРН «Bertelsmann». Група провідних європейських медіа-компаній «ProSiebenSat.1». Діяльність каналу «Euronews».

5. Рекомендована література

Основна:

1. Макаренко Є., Рижков М. та ін. Європейські комунікації. Підручник. – К.: Центр вільної преси, 2010. – 536с.
2. Копійка В.В. Європейський Союз: Досвід розширення і Україна. – К.: Юрид. Думка, 2005. – 250с.
3. Європейський Союз: економіка, політика, право. Енциклопедичний словник. - К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. – 368 с.
4. Європейська інтеграція : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.Федонюк та ін.; за ред. С. В. Федонюка, В. Й. Лажніка. Вид. 2-е, переробл. й доповн. - Луцьк : Волин. над. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. - 760 с.
5. Макаренко Є.А. Європейська інформаційна політика: Монографія. – К.: Наша культура і наука, 2000 - 368 с.

Додаткова:

1. Україна - Європейський Союз: економіка, політика, право: моногр. / О.І. Шнирков, В.В. Копійка, В.І. Муравйов ; Київськ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К. : Київськ. ВПЦ ун-т, 2006. - 268с.

2. Європейський Союз на сучасному етапі. Структурні зміни та стратегія розвитку: [наук.-попул. вид.] / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко, М. А. Миронова. - К. : Знання, 2010. - 94 с.
3. Тихомирова Є.Б. Регіональні інформаційні і комунікаційні програми Європейського Союзу: південно-східний напрям. – Проблеми міжнародних відносин, 2011, № 2. – С. 249-262
4. Тихомирова Є.Б. Інформаційна і комунікаційна підтримка регіональної політики Європейського Союзу // Аналітика. Прогнози. Інформаційний менеджмент. Збірка наукових праць. – Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2011. – Вип. I. Міжнародний інформаційний дискурс: аналітичні оцінки та практика. – 264 с. - С.58-79.
5. Тихомирова Є.Б. Моделі регіональної політики ЄС. // Проблеми міжнародних відносин, 2011, № 2. – С. 53-66
6. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право в галузі прав людини. Джерела і практика застосування – К.: АртЕкс - 716с.
7. Інтеграція і різноманітність: нові тенденції політики України у сфері ЗМІ та нових комунікаційних послуг. – К.: 2005 - 120 с.
8. Філіпенко Д.О. Формування інституційної бази інформаційної політики ЄС. – К.: 2003. – 110 с.
9. Шевченко О.В. PR-технології в міжнародних відносинах (європейський досвід та перспективи України). – К.: 2003. – 187с.
10. European Infopolitik: Developing EU PD Strategy by Philippe Fiske de Gouvea [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ics.leeds.ac.uk/papers/pmt/exhibits/2542/EU_Public_Diplomacy_Pamphlet_-_FPC_\(2\).pdf](http://ics.leeds.ac.uk/papers/pmt/exhibits/2542/EU_Public_Diplomacy_Pamphlet_-_FPC_(2).pdf)
11. EUROSHERE FINAL COMPARATIVE STUDY: Linking the European Union with the Citizens. Evaluation of EU Policies Aiming to create a Democratic European Public Sphere, editor by Hakan G. Sicakkan - VOLUME I, January 2013 – 266 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eurospheres.org/>
12. EUROSHERE FINAL COMPARATIVE STUDY: Linking the European Union with the Citizens. Evaluation of EU Diversity Policies Aiming to Create an Inclusive European Public Sphere, editor by Peter A. Kraus and Giuseppe Sciortino - VOLUME II, December 2012 – 92 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eurospheres.org/>
13. EUROSHERE FINAL COMPARATIVE STUDY: Diversity and the European Public Sphere Towards a Citizens' Europe, editor by Hakan G. Sicakkan - VOLUME III, January 2013 – 89 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eurospheres.org/>
14. Інформаційна служба «Europe Direct» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/europedirect/index_en.htm
15. Інформаційні служби Європарламенту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europarl.europa.eu>

16. Інформаційні служби Ради ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.consilium.europa.eu>
17. Інформаційні служби Європейської Ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.european-council.europa.eu/>
18. Інформаційні служби Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/index_en.htm
19. Європейська служба зовнішніх справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eeas.europa.eu/>
20. Путівник по Лісабонському договору // Представництво Європейського союзу в Україні. Київ, 2010 – 17с.
21. Лісабонський Договір: аналіз впливу на відносини між ЄС та Україною у міжнародній, безпековій та оборонній політиці // Аналітично-інформаційне видання. Київ, 2011 – 92с.
22. COMMISSION DECISION of 17/3/2010 concerning the adoption of a financing decision for 2010 in the framework of the Pilot project «Enhancing regional and local cooperation through the promotion of EU regional policy at a global scale» to be financed under budget line 13 03 23. C(2010)1563. Brasseis, 17/3/2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/regional_policy/tender/pdf/official/decision2010_enhancing_cooperation.pdf.
23. European neighbourhood and partnership instrument (ENPI) regional strategy paper (2007-2013) and Regional indicative programme (2007-2010) for the euro-mediterranean partnership [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/country/enpi_euromed_rsp_en.pdf.
24. EuropeAid [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu.int/comm/europeaid/index_en.htm.
25. ENPI Eastern Regional Strategy Paper for 2007 to 2013 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/country/enpi_eastern_rsp_en.pdf.
26. Східне партнерство. {SEC(2008) 2974}/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=227401910&cat_id=223345569&ctime=1247064584304.
27. Regional Project List. Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.enpi-info.eu/main.php?id=18293&id_type=4.
28. Communication and visibility manual for European Union External Actions. 2010 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/europeaid/visibility/index_en.htm.
29. Citizens' awareness and perceptions of EU regional policy. Analytical report. Flash Eurobarometer 298 – The Gallup Organization. – Publication: September 2010. – 95с.
30. Euroregion «Pro Europa Viadrina» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.euroregion-viadrina.pl/viadrina_d.php.

31. Про проект «Інструмент Європейського Сусідства та Партнерства – ІЄСП»/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.enpi.org.ua/ijesp/pro-ijesp/>.
32. Региональные проекты ЕС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.enpi-info.eu/main.php?lang_id=471&id_type=2&id=417.
33. Regional Programme to support the development of the Information Society in The Mediterranean Region // Our Neighbours: Panorama of Regional Programmes and Projects in the Mediterranean Countries European Commission. EuroAid Cooperation Office. Centralised Operations for Europe, the Mediterranean and Middle East. B-1049. – Brussels, 2010. – 64с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/euroaid/index_en.htm.
34. About Euromed-news [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euromed-news.org/en/About-Euromed-news>.
35. EuroMed-News press kit [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.euromed-news.org/en/content/download/113/5631/version/14/file/Dossier_presse_uk.pdf.
36. Opinion Polling and Research in the ENPI Countries and Territories (OPPOL). Country report on the baseline studies, Ukraine. 14 December 2009. MWN47501381.017 rev. 1 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/ukraine_bls_final_en.pdf
37. Спокійний та цивілізований як пес. Серія: Сприйняття ЄС у сусідніх країнах-партнерах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.enpi-info.eu/files/interview/a110070_ENPI_Ukraine\(EUprcptns\)EAST\(UA\).v.4.pdf](http://www.enpi-info.eu/files/interview/a110070_ENPI_Ukraine(EUprcptns)EAST(UA).v.4.pdf).
38. EU-funded information campaign opens a “Window to Europe” for Belarus, Moldova, Russia and Ukraine / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=18476&id_type=1.
39. Тендер по медийной коммуникационной кампании для Украины и Беларуси. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=225&id_type=10.
40. UA-Kiev: ENPI – mass media communications campaign on EU-Ukraine and EU-Belarus assistance 2010/S 88-130766 Belarus (BY), Ukraine (UA) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ted.europa.eu/TED>.
41. Опис проекту «Підтримка мережі Євроклубів України у 2012 році» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/documents/press_releases/support_to_the_network_of_euroclubs_project_description.pdf.
42. Информационные и коммуникационные конкурсы в 2012 году / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/more_info/info_comm_tenders/index_en.htm.
43. Європейський Союз. Посібник для журналістів. – Київ : Представництво Європейського Союзу в Україні, 2010. – 51с.
44. Вісник для журналістів: новини ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/newsletter/index_uk.htm.

45. Євробюлетень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/eurobulletin/index_uk.htm.
46. Рада Європи (Council of Europe) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.coe.int/Defaulttrn.asp>
47. Європейський Союз (European Union) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu.int/index_en.htm
48. НАТО (NATO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nato.int/>
49. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE)) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.osce.org/
50. Європейський інститут медіа (The European Institute for the Media (EIM)) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.eim.org/
51. Представництво України при Європейському Союзі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu>
52. Представництво ЄС в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm